

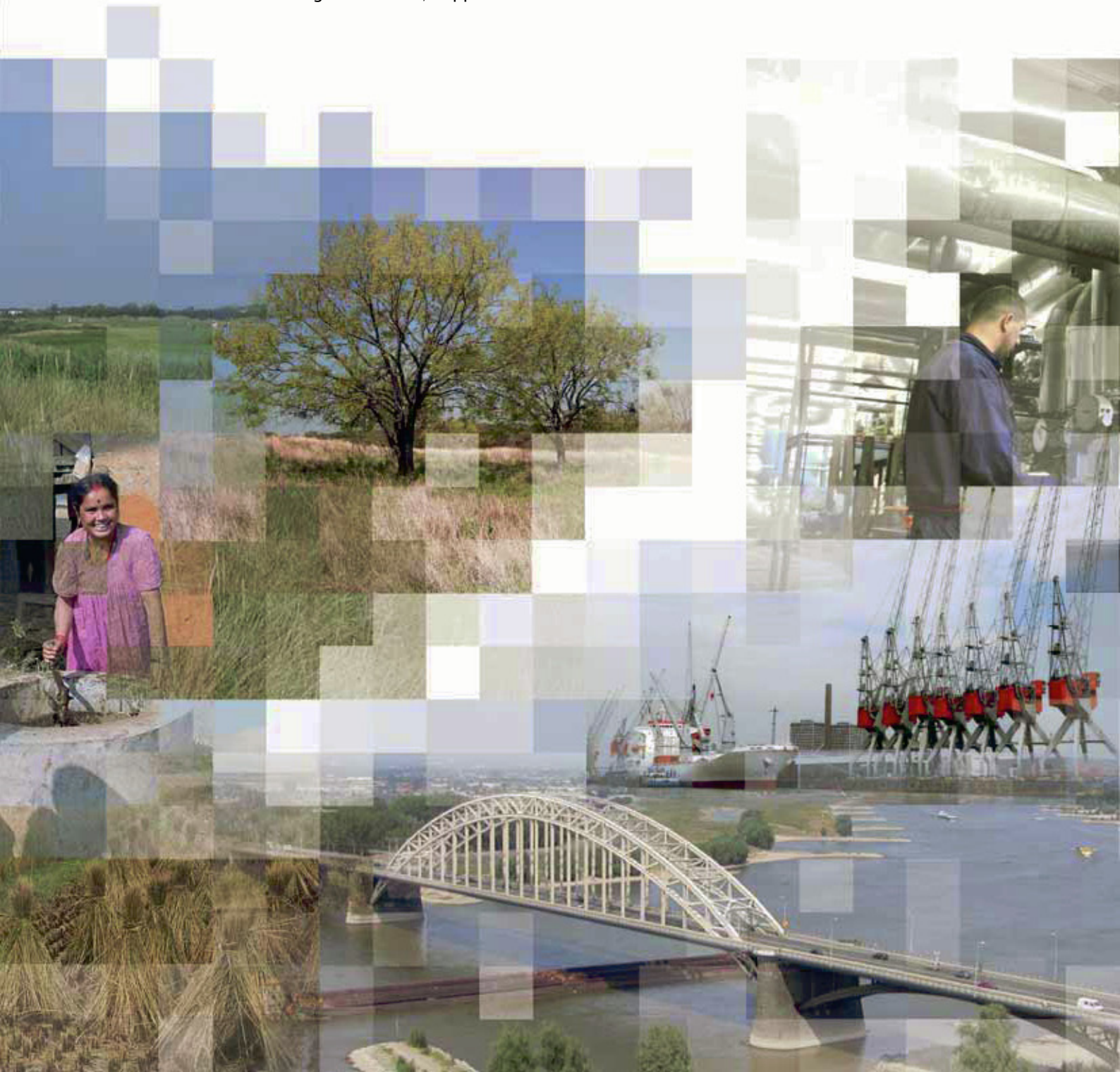

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkversterking Steurgat/Bergsche Maas Dijkkring 24: Werkendam–Hank

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

13 augustus 2012 / rapportnummer 2453-85

1. Oordeel over het MER

De oostelijke Steurgatdijk tussen Werkendam en Hank en een deel van de dijk ten noorden van de Bergsche Maas voldoen niet aan de veiligheidsnormen die in Nederland aan waterkeringen worden gesteld. De noodzakelijke aanpassingen aan de dijk zijn uitgewerkt in een projectplan conform de Waterwet. Omdat het project onderdeel is van Ruimte voor de Rivier geldt als neven doel voor dit plan dat de ruimtelijke kwaliteit van het gebied versterkt wordt. Ter onderbouwing van de besluitvorming over het projectplan wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming over het projectplan in het MER aanwezig is. De conclusie dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied de Biesbosch niet worden aangetast ten gevolge van het voorkeursalternatief acht de Commissie echter niet zonder meer terecht. Die conclusie is wel terecht als het voorkeursalternatief geoptimaliseerd wordt.

Het MER brengt de milieueffecten van het voornemen over het algemeen helder en overzichtelijk in beeld. De samenvatting is prettig leesbaar en het kaartmateriaal is duidelijk.

Als kader voor de dijkversterking heeft het waterschap een Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld. Dit kader dient als basis voor de invulling van de ruimtelijke kwaliteitsdoelstelling van het project. De Commissie is van oordeel dat het kader goed is gevolgd bij het ontwerpen van het voorkeursalternatief.

De Commissie heeft een aantal opmerkingen en aanbevelingen voor de vervolgbesluitvorming over natuur, cultuurhistorie en toekomstvastheid alternatieven. Deze staan in hoofdstuk 2 van dit advies. Daarin wordt ook het oordeel van de Commissie nader toegelicht. De Commissie hoopt met de aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Natuur

Passende beoordeling gevolgen voor Natura 2000-gebied de Biesbosch

Volgens de Natuurtoets zijn met het treffen van mitigerende maatregelen significant negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied de Biesbosch uit te sluiten. Bij het bepalen of er een Passende beoordeling nodig is (in de oriëntatiefase van de habitattoets) mogen echter mitigerende maatregelen niet worden meegenomen. Er had dus een Passende beoordeling opgesteld moeten worden, waarin mitigerende maatregelen wel worden meegenomen. De Commissie heeft de informatie uit de Natuurtoets getoetst aan de vereisten voor een Passende beoordeling. Ze acht de informatie hiervoor voldoende, met inachtneming van de opmerkingen in de volgende alinea.

In de Natuurtoets ontbreekt een volledige onderbouwing van de conclusie dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied de Biesbosch bij een keuze voor het voorkeursalternatief is uit te sluiten. Op pagina 78 van de Natuurtoets/Passende beoordeling wordt vermeld dat vanwege de uitbreidingsdoelstelling van H6430B ('harig wilgenroosje') elk ruimtebeslag beoordeeld kan worden als significant negatief. Het voornemen leidt tot een geringe areaalafname van dit habitatype. Niettemin wordt gesteld dat nadelige gevolgen voor dit habitatype zijn uit te sluiten vanwege uitbreiding van dit habitatype in de Noordwaard. De natuurontwikkeling in de Noordwaard is echter een eigenstandige maatregel om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren en biedt niet zonder meer ontwikkelingsruimte voor andere plannen en projecten. Bovendien is onduidelijk in hoeverre het habitatype zich hier kan ontwikkelen². Het is dus niet aangetoond waarom de 0,05 ha van H6430B die ten gevolge van ruimtebeslag zal verdwijnen, niet behoeft te worden herontwikkeld. Ook het verdwijnen van leefgebied van de Blauwborst (twee territoria) zal zonder herontwikkeling geïnterpreteerd kunnen worden als aantasting van de natuurlijke kenmerken. De soort bevindt zich immers onder de instandhoudingsdoelstelling.

De Commissie adviseert het (geringe) oppervlakteverlies van H6430B en van leefgebied van de Blauwborst in het plangebied te herstellen. Gelet op de goede potenties voor herontwikkeling ter plaatse van de vooroevers kan de Commissie, indien deze herontwikkeling wordt uitgevoerd, de conclusie in het MER onderschrijven dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied is uitgesloten

² Mondelinge mededeling Th. Muuse (Staatsbosbeheer) d.d. 8 augustus 2012.

Alternatievenafweging

De ingeschatte effecten op de natuur liggen in de alternatievenafweging dicht bij elkaar. Op grond van de informatie in het MER en Natuurtoets/Passende beoordeling meent de Commissie dat het positieve effect van alternatief 2 is onderschat. De aanleg van vooroevers leidt tot uitbreiding van de oppervlakte van drie habitattypen en leefgebied van moerasbroedvogels. Deze maatregel zou positieve gevolgen hebben voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor habitats en soorten. Volgens de Natuurtoets zou vanwege het recreatieve medegebruik in alternatief 2 het uiteindelijke effect voor de beschermde natuur neutraal zijn. Dit is niet goed onderbouwd en de Commissie acht dit ook niet waarschijnlijk. Het gebied is na herontwikkeling niet eenvoudig te betreden, waardoor kwaliteitsvermindering van habitattypen niet meteen voor de hand ligt. De genoemde vogelsoorten gelden bovendien niet als speciaal verstoringsgevoelig.

2.2 Landschap en cultuurhistorie

Hoewel het griendwerkershuisje geen Rijksmonument is³, loopt er een procedure tot aanwijzing als gemeentelijk monument. De Commissie adviseert in dit kader de optie behoud in situ (bijvoorbeeld met een constructie of door de fundering te versterken) alsnog te onderzoeken, dan wel te motiveren waarom dit niet mogelijk of zinvol is. In het MER is deze optie immers niet (zichtbaar) in beschouwing genomen.

2.3 Toekomstvastheid alternatieven

In het Deltaprogramma voor hoogwaterveiligheid in Nederland voor de komende eeuw geldt het gebied rond Werkendam als speerpuntlocatie. Op basis van recente gepubliceerde onderzoeken is geconcludeerd dat de huidige normering voor hoogwaterveiligheid voor dit gebied nader onderzocht moet worden en dat de klimaatopgave voor dit gebied, uitgedrukt in verhoging van de maatgevende waterstand, aanzienlijk is. De Delta beslissing in 2014 heeft vrijwel zeker consequenties voor het onderhavige gebied.

Bij de afweging van alternatieven is het aspect toekomstvastheid/robuustheid wel benoemd, maar er is geen beschouwing gegeven over de waarde, die er aan toegekend zou kunnen worden voor de alternatieven in de zin van verminderd risico of geschiktheid als voorbereiding op eventueel toekomstige oplossingen voor hoogwaterveiligheid in dit gebied.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het projectplan een beschouwing te geven wat de mogelijke toekomstige veranderingen betekenen voor de toekomstvastheid/robuustheid van het besluit over het voorkeursalternatief.

³ In de online databank met Rijksmonumenten van de RCE staat dit foutief vermeld.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waterschap Rivierenland

Bevoegd gezag: Waterschap Rivierenland

Besluit: Goedkeuring van het projectplan voor de dijkversterking

Categorie Besluit m.e.r.: D.3.2

Activiteit: Dijkversterking

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 24 juni 2010

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 28 juni tot en met 9 augustus 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 21 juni 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 augustus 2010

kennisgeving MER: 7 juni 2012

ter inzage legging MER: 8 juni tot en met 19 juli 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 juni 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 13 augustus 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

drs. D.J.F. Bel

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

ir. L.D. Boom

drs. J.P. Siedsma (werkgroepsecretaris)

ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapportage Dijkversterking Steurgat – Bergsche Maas, Oranjewoud, 24 mei 2012;
- Ontwerp-Projectplan Dijkversterking Steurgat – Bergsche Maas, Oranjewoud, 23 mei 2012;
- Natuurtoets Dijkversterking Steurgat – Bergsche Maas, Arcadis, 24 mei 2012;
- Mitigatieplan Dijkversterking Steurgat – Bergsche Maas, Arcadis, 24 mei 2012.

De Commissie heeft kennis genomen van 4 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 25 juli 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Dijkversterking Steurgat/Bergsche Maas Dijkkring 24: Werkendam–Hank

ISBN: 978-90-421-3579-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

